

УРОК 4

ГОЛОСНИЙ [i]

[i] - самий **закритий** голосний. При вимовленні [i] кінчик язика упирається в нижні зуби, середня частина спинки язика високо піднята до твердого піднебіння і майже торкається його. Рот відкритий менше, ніж для [e], кути рота сильно розтягнуті.

Звук	Положення	Приклади
[i]	i y ï î	vite bicyclette naïf dîner

ПІВГОЛОСНИЙ [j]

При вимовленні [j] положення язика те ж, що і при вимовленні [i], але прохід між язиком і піднебінням настільки звужений, що струмінь повітря, що виходить, утворює шум тертя.

[pja] — [pje] — [pje]	[sjel]	[sje:ʒ]	[fij]
[lja] — [lje] — [lje]	[fjel]	[pje:ʒ]	[bij]
[rja] — [rje] — [rje]	[mjel]	[fje:r]	[sij]
[vja] — [vje] — [vje]	[pjes]	[pje:r]	[kij]
[fja] — [fje] — [fje]	[tjed]	[bje:r]	[grij]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[j] [ij]	i il ill ill	перед будь-якою голосною після голосної на кінці слова після голосної на кінці слова після приголосної	pièce, pianiste vermeil, détail abeille, détailler famille, habiller

Примітка. В слові **ville** і похідних від нього слів (**village** та ін.), **mille** буквосполучення **ill** читається як [il].

СЛОВА ДО ФРАЗ

habiter	жити	ferment	закривають
la ville	місто	ils (elles) écrivent	вони пишуть
natal, -e	рідний, -а	écrire, 3-е gr.	
Kyivienne	киянка	la dictée	диктант
Paris	Париж	il (elle) écrit	він (вона) пише
elle (il) fait	вона (він)	difficile	тяжкий, -а
(faire, 3-е gr.)	виконує	le maître	вчитель
les exercices m	вправи	les cahiers	зошити
Πε-ʒεε-ʒεr-'sisl		Marseille	Марсель
réviser	повторювати		
la grammaire	граматика	travailler	працювати
il (elle) lit	він (вона) читає	la fabrique	фабрика
(lire, 3-е gr.)	читати	textile	текстильна
vite	швидко	la pharmacie	аптека
elle (il) dit (dire,	вона (він) каже	y	туди, там

3-e gr.)		à pied [a-'pje]	пішки
merci	дякую	les pieds	ноги
les livres	книги	qui	хто (питальний
ils (elles)	вони		займенник)

ФРАЗИ

Nina habite Kyiv. C'est sa ville natale, elle est très belle. Nina est Kyivienne.
 Brigitte habite Paris. Est-ce sa ville natale ? C'est sa ville natale.
 Désirée est élève. Elle fait ses exercices. Elle révisé la grammaire. Michel lit. Il lit très vite.
 Désirée dit : «Merci, Michel, c'est assez.»
 Les élèves ferment les livres. Ils écrivent la dictée. Cette dictée est assez difficile. Serge dit à ses élèves : «Fermez les cahiers !»
 Philippe et Cécile habitent Marseille. Ils aiment cette belle ville. Philippe travaille à la fabrique textile. Cécile travaille à la pharmacie, elle y va à pied.
 Qui travaille à la fabrique ? Qui travaille à la pharmacie ? Qui habite Marseille ?

СЛОВА ДО ТЕКСТУ

Parisienne	парижанка	à midi	опівдні
la fille	дочка	le dîner	обід
cadet. cadette	молочний. -а	la famille	сім'я
la dessinatrice	креслярка	elle (il) dîne	вона (він) обідає

ТЕКСТ

Madame Calmard est Parisienne, mais elle habite Marseille avec sa fille cadette Mireille.
 Mireille est dessinatrice. Elle est mariée. A midi, Madame Calmard prépare le dîner. La famille dîne.

Elle est mariée	Вона одружена
Il est mariée	Він одружений

ДИАЛОГ

Qui est-ce? Herve, Didier?
 C'est Didier. Hervé prépare ses malles. Il va à la Méditerranée . Il y va chaque année.
 Il y va avec Hélène ?
 Hélène reste. Elle déteste la mer. Elle préfère passer l'été à Paris.

Qui est-ce ?	Хто це?
la Méditerranée	Середземне море
chaque année	кожного року
rester	залишатися
détester	ненавидіти
préférer	відавати перевагу
passer	проводити
C'est bizarre	Дивно

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ

1. На початку слова **ex** вимовляється як [eks] перед приголосним та як [egz] перед голосним:
 exercice [ɛg-zɛr-'sis] expert [ɛks-'pɛ:r]
2. Буква **l** на кінці слів читається:
 il ['il], natal [na-'tal]
3. Буква **h** у французькій мові не вимовляється.
 Буква **h** зустрічається в положенні після приголосного (Agathe), в середині слова між голосними для їх роз'єднання (cahier) та на початку слова перед голосним (habiter). Н на початку слова може бути двох видів

а) **h** німе, перед яким є зв'язування, та випадіння голосного:
j'habite [za-'bit], ils habitent [il-za-'bit] ;

4. Сполучення літер **ph** читається як [f] :
Philippe [fi-'lip], pharmacie [far-ma-'si]

5. Буква **d** у кінці слова не читається:
à pied [a-'pje].

6. Буква **u** після **q** не вимовляється, а сполучення літер **qu** читається як [k] :
fabrique [fa-'brik].

Буква **q** супроводжується буквою **u** тільки на початку та в середині слова. Кінцеве **q** вимовляється як [k] : соq ['kok].

ПРАВИЛА ОРФОГРАФІЇ

Іменники жіночого роду, що закінчуються на **-té, -tié**, не мають німого **-e** в кінці слова:
liberté /свобода, amitié /дружба За винятком:

1. Слів: dictée/диктант

montée /підйом	jetée /дамба, насип
portée/значення	râtée/корм
butée/лапа (техн.)	tripotée/купа (фам.)

2. Іменників, що позначають вміст чогось:
assiettée/вміст тарілки, повна тарілка;
pelletée /кількість, яку можна покласти на лопату.

ГРАМАТИКА

1. Порядок слів у французькому реченні

На відміну від української мови, де порядок слів **вільний** і де прями́й додаток може стояти як перед підметом, так і після присудка (наприклад: (Цю статтю повинні прочитати всі студенти. Всі студенти повинні прочитати цю статтю), у французькій мові **пряме доповнення**, виражене іменником, стоїть після присудка:

Claire traverse la place.

Непрямий додаток переважно також стоїть після присудка:

Elle parle à sa mère.

2. Невживання артикля перед іменами власними

Перед іменами власними, такими, що позначають імена, назви міст, артикль не вживається:

Serge, Marie, Paris

3. Третя особа множини і однини дієслів III групи

У 3-ій особі однини теперішнього часу більшість дієслів III групи мають невимовне закінчення **-t**:

il lit [il-'li], il fait [il-'fɛ], il écrit [i-'le-kri].

У 3-ій особі множини більшість дієслів мають невимовне закінчення **-ent**:

elles lisent [ɛl-'li:z], elles écrivent [ɛl-'ze-'kri:v].

4. Питання до підмета

Питання до підмета (живої істоти) ставиться за допомогою питального займенника **qui** (або **qui est-ce qui**); при цьому зберігається прями́й порядок слів.

Дієслово-присудок із питальним займенником **qui (qui est-ce qui)**, як і в українській мові, вживається завжди в 3-ій особі однини:

*Brigitte habite Paris. **Qui** (qui est-ce qui) habite Paris ?*

*Les élèves écrivent la dictée. **Qui** (qui est-ce qui) écrit la dictée ?*

Мелодика такого питання характеризується високим підйомом тону на питальному слові і значним пониженням голосу в кінці речення:

***Qui** écrit la dictée ?*

***Qui** est-ce qui va à pied ?*

8. Прийменник à

Прийменник **à** виражає різноманітні відношення між словами. Він може вводити непрямий додаток, у цьому випадку він відповідає українському **давальному відмінку**:

*Serge dit **à** ses élèves : «Écrivez la date.»*

Прийменник **à** вводить **обставину**, що виражає **напрямок, місце дії, час, спосіб дії** і перекладається в таких випадках як прийменники **в, на**:

Anne va à la gare. (напрямок)

Cécile travaille à la pharmacie. (місце)

À midi, Mme Calmard prépare le dîner. (час)

Elle ferme la valise à clé. (спосіб дії)

ВПРАВИ У ЧИТАННІ

1. Cinéma, facile, timide, racine, dictée, image, difficile, participer, piste, fidèle, vitre, agile, fil, bise, ici, ami, vitrer, cygne, type, dynamite, cyprès, lycée.
2. Ciel, nièce, diable, miette, pierre, panier, carrière, briller, rivière, mariage, piège.
3. Travail, bail, taille, email, médaille, paille.
4. Famille, brille, fillette, quille, billet, mille, village.
5. Bel, bal, avril, sel, tel, mal, festival, chacal, appel, amical, cal, gel, cil.
6. Habile, habit, habiter, hardi, hêtre, hiver, thème, trahir, déshérité, dahlia, malhabile, herbe.
7. Tard, hasard, nid, canard, pied, lard, fard.
8. Qualité, quitter, quart, barque, classique, craquer, chaque, quel, lyrique, mystique.
9. Ils écrivent, ils achètent, elles aiment, elles habitent, elles imitent, ils agitent, ils aident.
10. Caisse, éclairage, casser, bec, terre, fraise, répétez, nez, sac, lit, natal, hacher, large, phare, cafard, quinine, critique.
11. Grammaire, pelle, ballet, espèce, épée, armée, verset, sachet, bagatelle, gravez, nez, chez, préférez, ces années, ces pianistes, les détails, les pièces, les abeilles, les familles, les livres.
12. L'architecte - les architectes, la dessinatrice - les dessinatrices, la fabrique - les fabriques.
13. Grille, ail, aille, pédiatrie, métier, à merveille, bière, diadème, carrière, fille, bestial, hivernage, inhabité.
14. Six cyprès, six hectares, les hamacs, les herbes, les harpes.
15. Ils avalent, elles hésitent, ils habitent, elles éclairent, elles achèvent, ils échappent.
16. Elles travaillent, travailler, il lit, lire, ils répètent, répéter, ils habitent, habiter, elle révise.
17. Les films mystiques, quasi tragique, quasi lyrique, quasi fermé.

ВПРАВИ

1. a) *Поставте загальне запитання відомими вам способами, а потім запитання до підмета:*

Brigitte habite Paris.

C'est sa ville natale, elle est très belle.

Désirée est élève. Elle fait ses exercices.

Elle révise la grammaire.

Ils aiment cette belle ville.

Ils écrivent la dictée.

Les élèves ferment les livres.

Michel lit.

Nina est Kyivienne.

Elle habite Kyiv.

Philippe et Cécile habitent Marseille.

Philippe travaille à la fabrique textile.

Cécile travaille à la pharmacie, elle y va à pied.

b) *Розставте нижче подані речення у хронологічному порядку або таким чином, щоб вони стали фабульним текстом:*

A midi, Madame Calmard prépare le dîner.
Elle est mariée.
La famille dîne.
Madame Calmard est Parisienne, mais elle habite Marseille.
Mireille est dessinatrice.
Sa fille cadette s'appelle Mireille.

v) *Вставте пропущені слова*

Désirée est . Elle ses exercices. Elle révisé la . Michel . Il lit très .
Désirée dit : «Merci, Michel, c'est assez.»
Les élèves les livres. Ils la dictée. Cette dictée est assez . Serge à ses
élèves : « les cahiers !»

2. *Напишіть наступні дієслова у 3-ій особі однини і множини:*
fermer, travailler, préparer, quitter, habiter, réviser.

3. *Напишіть наступні дієслова а) у 3-ій особі однини , б) у 3-ій особі множини :*

a). faire, dire, lire, écrire, partir, mettre;
б). dire, lire, écrire.

4. *У наступних реченнях замініть займенником підмет, виражений іменником:*

1. Michel et sa femme traversent la place. 2. Gilbert et Pierre aiment cette ville. 3. Adèle et Marie parlent à Marc. 4. Michel et sa mère quittent Paris. 5. Elise et Mireille révisent les textes. 6. Les élèves prennent les livres et lisent.

5. a) *Поставте питання до підмета:*

1. Sa **mère** habite Lille. 2. **Danielle** fait ses exercices. 3. Les **élèves** révisent la grammaire. 4. **Elles** cherchent madame Pascal. 5. Ses **filles** travaillent à la mairie. 6. **Mes élèves** lisent vite

b) *Перекладіть*

1. Хто іде до Парижа? 2. Хто живе в Марселі? 3. Хто шукає мадам Паскаль? 4. Хто хворий? 5. У кого болить голова?

6. *Поставте дієслова в неозначеній формі.*

Cyrille **habite** Cannes. 2. **C'est** sa ville natale. 3. Elise **fait** ses exercices. 4. Les élèves **ferment** les cahiers. 5. Cécile **travaille** à la pharmacie. 6. Ma mère **prépare** le dîner. 7. La famille **dîne**.

7. *Поставте дієслова в дужках у теперішньому часі, перекладіть речення.*

Pierre (faire) sa malle. 2. Cécile (écrire) la dictée. 3. Il (lire) des livres. 4. Serge (dire) : «Fermez les cahiers !» 5. Les élèves (écrire).

8. *Напишіть дієслова у множині.*

Зразок: Il crie — Ils crient.

Elle aime cette ville. 2. Il habite Nice. 3. Elle ferme les malles. 4. Il marche vite. 5. Il révisé les exercices. 6. Elle travaille à la pharmacie. 7. Il prépare le dîner. 8. Il traverse la place.

9. *Поставте питання до підмета.*

Michel et sa mère traversent la place. 2. **Mme Dédier et sa fille** préparent le dîner. 3. **Elle** aime sa ville natale. 4. **Pascal** va à Madagascar. 5. **Claire** fait sa malle. 6. **Elle** cherche sa veste. 7. **Thérèse** marche vite. 8. **Amédée et Philippe** révisent la grammaire. 9. **Les élèves** écrivent. 10. **Anne** laisser sa malle à la gare.

10. *Складіть речення, вживаючи в ролі підмета слова з групи a, а в ролі іменної частини складеного присудка слова з групи b:*

Mireille, ma fille cadette, sa mère, Agathe, Pierre ;
critique, actrice, directrice, élève, pianiste.

11. Закінчіть слова, додаючи *-té, -tée* або *-tié* :

l'ami...	la clar...
l'agili...	la pi...
la quali...	la mon...
la ci...	la réali...
l'assiett...	la gaie...

12. Перекладіть французькою мовою.

Моя молодша дочка живе в Кисві. Це її рідне місто. Воно дуже красиве. 2. Бріжіт живе в Марселі. Це її рідне місто? її мати живе в цьому місті. 3. Дезіре учениця. Вона виконує вправи та повторює граматику. 4. Михайло читає дуже швидко. 5. Тереза каже: «Дякую, Михайле, досить.» 6. Учні пишуть диктант. Відверто кажучи, цей диктант важкий. 7. Сергій: каже своїм учням: «Закрийте зошити!» 8. Напишіть ці дієслова. 9. Ів працює в аптеці. Він туди іде пішки. 10. Хто працює на текстильній фабриці? 11. Мадам Дед'є — парижанка. 12. її молодша дочка — креслярка. 13. Вона одружена. 14. Мати каже своїй дочці: «Приготуй обід.» 15. Опівдні сім'я обідає. 16. Мірей складає речі у валізу. Мати каже Мірей: «Замкни валізу на ключ.» 17. Ірина читає ці книжки своїй дочці.

УРОК 5

ГОЛОСНИЙ [œ] — голосний переднього ряду, лабіалізований. При вимовленні цього звуку положення язика те ж, що для звуку [ɛ], але губи злегка закруглені і трохи висунуті вперед.

ФОНЕТИЧНІ ВПРАВИ

[dɛ]	—	[dœ]	[mɛ]	—	[mœ]	[pɛ:r]	—	[pœ:r]
[nɛ]	—	[nœ]	[lɛ]	—	[lœ]	[mɛ:r]	—	[mœ:r]
[sɛ]	—	[sœ]	[vɛ]	—	[vœ]	[lɛ:r]	—	[lœ:r]
[gɛ]	—	[gœ]	[fɛ]	—	[fœ]	[tɛ:r]	—	[tœ:r]
[kɛ]	—	[kœ]	[rɛ]	—	[rœ]	[sɛ:r]	—	[sœ:r]
[bɛ]	—	[bœ]	[pɛ]	—	[pœ]	[kɛ:r]	—	[kœ:r]

[va]	—	[vɛ]	—	[vœ]	—	[vɛ]
[lœ]	—	[la]	—	[lɛ]	—	[lœ]
[ga]	—	[gɛ]	—	[gœ]	—	[ga]
[rœ]	—	[rɛ]	—	[rœ]	—	[ra]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[œ]	eu	перед вимовним приголосним крім [z]	Déjeu <u>ner</u>
	œu	перед вимовним приголосним	soeu <u>r</u>

	e	у односкладових словах	je, me, ce, le, que, se і т.д.
	e	у відкритому ненаголошеному складі	regarder

СЛОВА ДО ФРАЗ

le ciel	небо	qui	який, яка
je	я	la page	сторінка
déjeuner	снідати	neuf	дев'ять
le déjeuner	сніданок	l'image f	малюнок
six [sis]	шість	je lis (lire)	я читаю
l'heure f	година	ce	цей (вказ. прикметник)
je vais (aller, 3-e gr.)	я йду	cher, chère	дорогий, -а
la sœur	сестра	jeune	молодий, -а
arriver	приїжджати, прибувати	j'achète	я купую
la fleur	квітка	regarder	дивитися
je dis (dire, 3-e gr.)	я кажу	Prenez (prendre)	візьміть
		lisez (lire)	читайте

ФРАЗИ

C'est l'été. Le ciel est clair. Je déjeune à six heures et je vais à la gare. Ma sœur cadette arrive de Paris. Elle est jeune et belle. J'achète ces fleurs à ma sœur.

Ma soeur aime les fleurs.

Irène, regarde cette fleur ! Elle est belle, n'est-ce pas ?

Il dit à ses élèves : «Prenez les livres et lisez le texte qui est à la page neuf. Regardez les images !»

Je lis le livre. Ce livre est très cher.

Que fait Marguerite ? Marguerite parle à ses amis. Que fait Lili ? Lili prépare le petit déjeuner.

Madeleine prépare le déjeuner.

Que dit-il ? Cette idée me fait peur.

Que fait Marguerite ?	Що робить Маргарита?
n'est-ce pas ? [nes-'pa]	чи не так?
Cette idée me fait peur.	Ця думка мене лякає.

СЛОВА ДО ТЕКСТУ

demeurer	жити	l'architecte m	архітектор
leur	свій, своя	la librairie	книгарня
le père	батько	après	після
l'aviateur m	авіатор, льотчик	le travail	робота

ТЕКСТ

Pierre et Anne habitent Kyiv. C'est leur ville natale. Ils demeurent avec leur père et leur mère. Leur père travaille. Il est directeur de la fabrique textile. Leur mère ne travaille pas. Elle fait le ménage.

Pierre est architecte. Il est marié. Sa femme Irène travaille à la librairie. Après le travail elle ferme la librairie à clé et elle va chez elle.

Anne n'est pas mariée. Elle est assez jeune.

elle fait le ménage	вона прибирає в домі
elle va chez elle	вона іде додому

ДІАЛОГ

La famille se réveille

Le père : Quelle heure est-il, Denise ?

La mère : est sept heures précises.

Le père : Déjà ?

La mère : C'est ça.

Le père : Je me lève. Que fait la petite Mireille ?

La mère : Elle se lave.

Le père : Se lave-t-elle le visage ?

La mère : C'est ça, elle est très sage.

Le père : Et Pierre ?

La mère : Il se réveille.

se réveiller	прокидатися
Quelle heure est-il ?	Котра година?
Il est sept heures précises.	Рівно сім годин.
déjà	вже
se lever	вставати
se laver	вмиватися
le visage	обличчя
sage	розумний; слухняний

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ

2. Буква **f** на кінці слів читається:

neuf [noef], actif [ak-'tif].

3. Буква **r** на кінці слова в більшості випадків **читається**:

la fleur [la-'floe:r], le tir [loe-'ti:r].

Буква **r** **не читається** в закінченні неозначеної форми дієслів на **-er** і в переважній більшості іменників і прикметників, що закінчуються на **-er**, **-ier**:

demeurer [doe-moe-'re] premier [proe-'mje] le cahier [loe-ka-'je].

4. Буква **d** на кінці слів **не читається**:

le pied [la-'pje], tard [ta:r].

5. Буквосполучення **ph** читається як **[f]**:

le paragraphe [loe-pa-ra-'graf].

ПОЯСНЕННЯ ДО ТЕКСТУ

Дієслово **regarder** вимагає після себе прямого додатка:

*Regardez les images ! Подивіться **на** малюнки!*

ПРАВИЛА ОРФОГРАФІЇ

Іменники, що закінчуються на **-eur** жіночого та чоловічого родів пишуться без **e** німого в кінці слова:

couleur f aviateur m.

Винятки: heure f година, demeure f житло, chantepleure f жолоб у стіні для стікання води, beurre m масло, leurre m наживка для вудки, heurt m зіткнення.

ГРАМАТИКА

1. Випадіння голосних.

Французькі кінцеві голосні **a**, **e** випадають перед словом, яке починається з **голосного** або німого **h**.

Це явище називається елізією (élision).

Випадіння голосного, що вимовляється, має місце в односкладових словах le, la, ce, me, te, se, si, que, ne, de :

l'amie ; c'est ; ce n'est pas ; j'achète.

2. Означений артикль.

Означений артикль має форми: le — для чоловічого роду однини, la — для жіночого роду однини, l' — скорочена форма, яка вживається перед іменником чоловічого або жіночого роду, що починається з голосної букви або німого h, les — для множини обох родів:

l'architecte; l'heure
les architectes ; les heures.

3. 1-а особа однини теперішнього часу дієслів I та III груп.

Дієслова першої групи в 1-й особі однини в теперішньому часі мають закінчення -e :

j'habite ; je travaille

Більшість дієслів першої групи в 1-й особі однини теперішнього часу мають закінчення -s :

je dis, je fais.

4. Заперечна форма дієслова.

У французькій мові заперечна форма дієслова утворюється за допомогою заперечення ne, що ставиться перед дієсловом, та pas, що стоїть після дієслова (у складному часі pas стоїть після допоміжного дієслова).

je parle   je ne parle pas, je n'ai pas parlé
ils achètent   ils n'achètent pas, ils n'ont pas acheté
lisez ce texte !   ne lisez pas ce texte !

Якщо при запереченні вживаються прислівники jamais — ніколи; rien — нічого; personne — ніхто; plus — більше; point — ні; ніскільки, зовсім ні; nulle part — ніде pas не вживається:

elle pleure — elle ne pleure jamais, .

При інфінітиві обидві заперечні частки ставляться перед дієсловом:

ne pas parler — не розмовляти.

5. Прийменник de.

Прийменник de вводить іменникове означення (le complément du nom). У цьому випадку de відповідає українському родовому відмінку і вказує на **належність**:

le livre de ma sœur,
le directeur de la fabrique textile.

ВПРАВИ НА ЧИТАННЯ

1. Seul, épreuve, fleuve, preuve, immeuble, meuble, aveugle, peuple.
2. Je, jamais, jaquette, jardiner, jeune, jeter, jazz, jet.
3. Adjectif, veuf, neuf, négatif, actif, effectif.
4. Peser, semer, mener, ceci, dernier, épicier, léger.
5. De, te, me, ne, se, ce, deviner, lever, retirer, secret, premier.
6. Beurre, amateur, épreuve, rêveur, graveur, terreur, peur, seul, peuple, admirateur, éditeur.
7. Œuvre, manœuvre, cœur, boeuf, œuf.
8. Que, quelque, quatre, quitter, quai, quel.
10. Phare, pharmacie, philatéliste, physique.
11. Ligne, rigueur, léger, guider, mérite, vigueur, guetter.

ВПРАВИ

1. Дайте відповіді на питання.

1. Qui arrive de Paris ? 2. Qui regarde cette fleur ? 3. Qui habite Kyiv ? 4. Qui est architecte ? 5. Qui travaille à la librairie ? 6. Que fait Irène après le travail ? Qui est marié ? 7. Que fait la mère de la famille ?

2. Запишіть дієслова в 1-й особі однини в стверджувальній та заперечній формах:
demeurer, aller, arriver, acheter, faire, lire, dire, écrire, habiter, regarder, déjeuner.

3. Запишіть іменники з означеним артиклем:

architecte, aviateur, librairie, travail, déjeuner, ciel, heure, fleurs,

4. *Запишіть речення в заперечній формі.*

1. Elle est architecte. 2. Ils habitent Paris. 3. Je pars à neuf heures. 4. Elle va à pied à la gare. 5. J'aime la glace à la vanille. C'est le directeur de la fabrique. 7. Anne est mariée. 8. La mère fait le ménage. 9. Ils demeurent avec leur père et leur mère. 10. Cette veste est chère. 11. Marchez vite ! 12. Parle à ta mère ! 13. Lis vite ! 14. Répétez ces textes ! 15. Écris vite ! 16. Fumez ! 17. Écrire !

5 *Перекладіть французькою мовою.*

1. Батько Петра. 2. Мати Ганни. 3. Книга моєї молодшої сестри. 4. Валіза Михайла. 5. Учні Терези. 6. Вокзал цього міста. Місце цієї дівчини. 8. Ключі моєї матері. 9. Директор фабрики. 10. Сім'я Ірини.

6. *Використайте потрібний присвійний прикметник.*

1. Sylvie regarde ... veste. 2. Sylvie et Isabelle regardent ... vestes. 3. La mère déjeune avec ... fille. 4. Le père et la mère déjeunent avec ... fille. 5. Je parle à ... fille cadette. 6. Parle à ... fille cadette ! 7. Marcel aime ... sœur. 8. Marcel et Agathe aiment ... sœur. 9. Dis merci à ... mère !

7. *Перекладіть французькою мовою.*

1. Я снідаю о дев'ятій годині і йду на вокзал. 2. Моя сестра приїжджає з Парижа. 3. Я купую квіти своїй сестрі. 4. Ізабель, візьміть книгу і прочитайте вправи на дев'ятій сторінці. 5. Їх мати не працює. 6. Їх батько працює, він директор фабрики. 7. Сільвія їде до моря, вона купує валізу. Ця валіза дорого коштує, чи не так? 8. Брат Ганни — архітектор, він одружений. 9. Дружина Петра працює у книгарні, після роботи вона йде додому. 10. Ганна — неодружена, вона досить молода. 11. Замкни свою валізу на ключ! 12. Що робить Маргарита? — Маргарита готує сніданок. 13. Подивіться на ці малюнки! 14. Мої товариші не живуть у Києві. 15. Літо. Небо чисте. 16. Я своїй дочці купую книгу, вона дорога. 17. Що робить Марта? Вона читає книгу своїй сестрі. 18. Дружина Петра хвора, у неї болить голова. 19. Подивіться на цих дівчат, які переходять площу. 20. Сільвія дивиться на свою куртку.

УРОК 6

ГОЛОСНИЙ [ø]

[ø] - голосний переднього ряду, лабіалізований. Для його вимовлення положення мовного апарату те ж, що і для [e], але губи округлені, сильно напружені (особливо в куточках) і мають форму щілини.

[e] — [ø]	[œ] — [ø]	[ø] — [jø]	
[le] — [lø]	[lœ] — [lø]	[mœ] — [mø]	[vø] — [vjø]
[ne] — [nø]	[nœ] — [nø]	[bœ] — [bø]	[dø] — [djø]
[de] — [dø]	[dœ] — [dø]	[kœ] — [kø]	[pø] — [pjø]
[se] — [sø]	[vœ] — [vø]	[pœ] — [pø]	[mø] — [mjø]
[ke] — [kø]	[fœ] — [fø]	[nœ] — [nø]	[lø] — [ljø]
[te] — [tø]	[gœ] — [gø]	[sœ] — [sø]	[sø] — [sjø]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[ø]	eu	В кінці слова або перед невимовною кінцевою	adieu il veut
	eu	Перед звуком [z]	sérieuse
	œu	В кінці слова або перед невимовною кінцевою	voeu noeud

MOTS DES PHRASES

le meunier	мірошник	sérieux.	серйозний. -а.
il veut (vouloir. з-є or)	він хоче	sérieuse	поважний. -а
des bœufs [de-'bo]	воли, бики	si	такий
le boeuf [b-'oef]	віл, бик	adieu	прощавай. -те
paresseux.	лінивий. -а		
paresseuse			

PHRASES

Le père est heureux, la mère est heureuse, leur fille Gilberte arrive de Lille avec sa famille. Elle ne peut pas vivre seule.

Jeudi le vieux meunier veut acheter des bœufs.

Monsieur Mathieu est distrait parce qu'il est vieux.

Je veux acheter ces fleurs bleues.

Cette élève n'est pas paresseuse, elle est très sérieuse.

Quelle heure est-il ? Il est deux heures. Monsieur Mathieu est si pressé.

Adieu, monsieur Mathieu, adieu !

Quelle heure est-il ?	Котра година?
Il est deux heures.	Дві години.
Il est pressé.	Він так

MOTS DU TEXTE

elle a	у неї є, вона має	la clinique	клініка
des	Неоз. Арт.	rester	залишатися
des yeux	очі	près de	біля, поряд
[de-'zjø] m pl		la fenêtre	вікно
gris, grise	сірий, -а;	déjà	вже, уже
des cheveux	волосся	il lève	він піднімає
de-'jvø] m pl		prêt, prête	готовий, -а
frisé, frisée	кучерявий, -а,	après	після
		parce que	тому що

Texte

La mère d'Eugène est jeune et belle. Elle a des yeux gris et des cheveux frisés.

La mère prépare le petit déjeuner. A neuf heures le petit déjeuner est déjà prêt et la famille déjeune. Après le petit déjeuner à neuf heures la mère va à la clinique parce qu'elle a mal aux yeux ([o-'zjø]).

Eugène reste seul. Il est triste. Il est assis à sa table, près de la fenêtre. Eugène n'aime pas lire, il n'aime pas écrire. C'est très mal. Il lève la tête et regarde par la fenêtre. Il pleut.

le petit déjeuner	сніданок
Elle est assise.	Він сидить.
Il est triste.	Він сумний.
C'est très mal.	Це дуже погано.
Il regarde par la fenêtre.	Він дивиться у вікно.
Il pleut.	Іде дощ.

Dialogue

- Est-ce la soeur cadette de René ?
- C'est ça. Elle s'appelle Denise.
- Elle est très belle, n'est-ce pas ?
- C'est vrai. J'aime ses yeux bleus et ses cheveux frisés.
- Elle travaille ?
- Elle est dessinatrice.
- Regardez ce monsieur ! Qui est-ce ?
- C'est le père de René et de Denise. Il s'appelle monsieur Le bœuf.
- Il n'est pas jeune.
- C'est vrai. Il est vieux.
- Est-ce qu'il travaille ? - Il ne travaille pas.

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ

1. Буква **x** на кінці слова не читається:
vieux [vjø], les yeux [le-'zjø]. Виняток становлять числівники **six** і **dix**, в яких буква **x** вимовляється як [s]. При зв'язуванні буква **x** вимовляється як [z] : dix élèves [di-ze-'le:v].
2. Перед іменником **heure**, в слові **neuf** буква **f** читається як **v** :
neuf heures [noe-'vœ:r].

ГРАМАТИКА

1. Безособовий зворот **il est**

Безособовий зворот **il est** служить для позначення часу.

Il est neuf heures. Зараз дев'ять година.

Il est déjà neuf heures et quart. Уже чверть на десяту.

2. Прикметник

Прикметники узгоджуються в **роді** і **числі** з іменником, до якого вони відносяться:

*Le père reste seul. La mère reste seule. Cette jeune fille. Ces jeunes filles
Catherine sert-elle le petit déjeuner?.*

3. Жіночий рід прикметників

- Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на **-e** німе, в жіночому роді не змінюються ні орфографічно, ні фонетично:

Il est jeune. Elle est jeune.

Ce texte est difficile. Cette dictée est difficile.

- Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на вимовний голосний або приголосний, в жіночому роді мають **-e** німе, яке змінює слово лише орфографічно:

Il reste seul. Elle reste seule.

Ce cahier est bleu. Cette fleur est bleue.

- Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на невимовну приголосну, в жіночому роді мають **-e** німе, яке змінює слово не тільки орфографічно, але і фонетично: невимовна приголосна стає вимовною:

gris — grise; prêt — prête.

- Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на **-eux**, в жіночому роді мають **-euse**:
heureux — heureuse; sérieux — sérieuse.

- Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на **-et**, в жіночому роді мають **-ette**:

cadet — cadette.

4. Множина прикметників

Ознакою множини прикметників є кінцеве невимовне **-s**:

la jeune fille — les jeunes filles.

Прикметники, що закінчуються в однині на **-s** або на **-x**, не мають особливої форми для множини:

vieux livre - ces vieux livres

cahier gris - ces cahiers gris.

5. Місце прикметників-означень

1. Прикметник може стояти перед або після іменника. Місце прикметника залежить від його функції у реченні.

Перед іменником ставляться:

а) прикметники, що означають загальні якості: *grand, gros, petit, bon, beau, mauvais, joli, jeune, vieux, haut, long, vrai* :

ce jeune aviateur, cette petite fille ;

б) прикметники, що визначають власні імена:

le célèbre Chevtchenko.

Після іменника ставляться:

а) відносні прикметники:

cette fabrique textile ;

б) прикметники, які вказують на колір, форму, національність, наукові, технічні, політичні терміни:

ma cravate bleue ;

в) прикметники, що мають два і більше складів і визначають односкладовий іменник:

une paix durable.

Примітка. 1. Коли кілька прикметників належать до одного іменника, одні стоять перед ним, а інші після нього. Їх місце залежить від їхньої семантики та благозвуччя:

Cette jeune femme maigre.

Ce joli petit texte.

2. Деякі прикметники міняють своє значення в залежності відтого, чи стоять вони перед іменником чи після нього:

Cette femme brave. Ця хоробра жінка.

Cette brave femme. Ця славна жінка.

ВПРАВИ НА ЧИТАННЯ

Jeu, queue, nœud, vœu, feu, deux, bleu, peu, seux, creux, lieu, adieu, milieu, dieu, mieux, vieux, neveu.

Creux — creuse ; fameux — fameuse ; nerveux — nerveuse ; radieux — radieuse ; belliqueux — belliqueuse ; malheureux — malheureuse.

Deux élèves, dix images, deux exercices, six heures, dix années, deux étagères.

Acheter, appeler, amener, cacheter, samedi, fenêtre, cheveu, cheval.

Peur, quel, pleut, pleure, neuf, fête, seul, sel.

1.а) Поставте загальне запитання відомими вам способами, а потім запитання до підмета:

La mère d'Eugène est jeune et belle.
Elle a des yeux gris
Marie a des cheveux frisés.
La mère prépare le petit déjeuner.
A neuf heures le petit déjeuner est prêt ,
La famille déjeune.
Après le petit déjeuner la mère va à la clinique .
Elle va à neuf heures parce qu'elle a mal aux yeux.
Eugène reste avec sa mémé.
Il est triste.
Eugène n'aime pas lire.

б) Вставте пропущені слова

La mère d'Eugène est _____ et _____. Elle a des _____ gris et des _____ frisés.
La mère _____ le petit déjeuner. A _____ le petit déjeuner est déjà prêt et la famille
_____. Après le petit déjeuner à neuf _____ la mère va à la clinique _____ qu'elle a mal aux yeux (.
Eugène _____ seul. Il est _____. Il est _____ à sa table, près de la fenêtre. Eugène _____ pas _____, il
n'aime pas _____. C'est très mal. Il lève la _____ et regarde par la fenêtre. Il _____.

2. Запишіть прикметники в жіночому роді та в множині:

sérieux, cadet, gris, frisé, prêt, distrait, bleu, paresseux, heureux, jeune, cher, natal, sportif, fatal.

3. Узгодьте прикметники, що стоять в дужках, з іменниками:

Cette salle est (clair). 2. Cette élève est (sérieux). 3. La mère part et ses filles restent (seul). 4. Ces (jeune) filles aiment les fleurs. 5. Prenez ces (vieux) livres. 6. Ma femme a les yeux (bleu) et les cheveux (frisé). 7. Claire a les yeux (gris). 8. Ma sœur est (malade). 9. Marie n'est pas (heureux). 10. Paris est sa ville (natal). 11. Ses sœurs (cadet) ne travaillent pas. 12. J'aime les fleurs (bleu). 13. Adèle est très (paresseux). 14. Ma fille est très (distrain).

4. Поставте прикметники після іменника чи перед ним:

ce monsieur (vieux), cette veste (bleue), cet aviateur (jeune), cette ville (natale), ma sœur (cadette), ta mère (vieille).

5. Замість крапок використайте присвійні прикметники та, sa, mes, tes, ses, leur, leurs :

1. Ils aiment ... amis. 2. Il aime ... sœurs. 3. Fais vite ... exercices. 4. Elle lit... lettre. 5. Elles lisent... texte. 6. Catherine est .. camarade. 7. Je regarde ... livres. 8. Elle est assise à .... table. 4. Ils habitent Kyiv ; ... ville natale est Kyiv. 10. Ecris à ... mère.

6. Перекладіть французькою мовою, вірно вживаючи присвійні прикметники.

1. Їх батько працює в аптеці. 2. Їх мати працює на текстильній фабриці. 3. Моя старша сестра одружена. 4. Їх старший брат — архітектор. 5. Його дружина працює в книгарні. 6. Напиши своїй сестрі! 7. Виконай свої вправи! 8. Я йду до Ізабелли зі своєю сестрою. 9. Вони купують квіти своїй матері. 10. Я купую ці книжки своїм молодшим сестрам.

7. Перекладіть французькою мовою.

1. Жільберта — старанна учениця. 2. Ежен — дуже лінивий. 3. Михайло хоче працювати, щоб допомагати своїй сім'ї. 4. Я можу купити ці книги. 5. Вона читає серйозні книги. 6. Цей добродій — старий. 7. Ця пані стара, вона не може жити одна. 8. Цей молодий архітектор — друг моєї молодшої сестри. 9. Вона не може купити цю синю куртку, бо вона достатньо

дорога, 10. Я дивлюсь на ці гарні квіти. 11. О дев'ятій годині сім'я снідає. Після сніданку Мірей іде до клініки, а Катерина залишається зі своєю сестрою. 12. У четвер Лілія їде до Парижа, вона дуже щаслива. Пан Мат'є досить старий, у нього вже сивіється волосся. Цей мірошник не дуже старий, чи не так? 15. Котра година? Уже дев'ять годин (шість годин, дві години). 16. Не говори так швидко! 17. Деніза така хвора, у неї болить голова. 18. Сесіль — серйозна дівчина. 19. Жіль (Gilles) сидить біля вікна, він читає. 20. Він читає так швидко, він так поспішає. 21. Дуже погано, що Петро не любить писати листи. 22. Мати Бріжіти сидить біля вікна і каже: «Прощавай літо, прощавай!»

8. *Перекладіть українською мовою за допомогою словника*

Monsieur Mathieu n'est pas jeune. Il est malade et il ne peut pas vivre seul. Il demeure avec sa fille Catherine.

A sept heures monsieur Mathieu est déjà levé, il est assis près de la fenêtre, il lit, il regarde par la fenêtre. Vers sept heures et demie Catherine sert le petit déjeuner.

Peu après la jeune fille part et monsieur Mathieu reste seul. Catherine va à la pharmacie, elle y travaille. La pharmacie est près de chez eux et la jeune fille y va à pied. (Pourquoi –
